Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Lisanne Baltussen
l1.baltussen@nijmegen.nl
T 06-50 05 15 69

Ons kenmerk
E21.002909

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Motie Beloon bijverdiensten bijstand behoorlijk

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 30 november 2021
Betreft Uitwerking motie 'Beloon bijverdiensten bijstand behoorlijk'

Geachte leden van de raad,

Op 28 april 2021 heeft u de motie 'Beloon bijverdiensten bijstand behoorlijk' aangenomen (bijlage 1). Met deze brief nemen wij u mee in de uitwerking van de motie waarmee u ons vraagt om:

1. Bijverdienen tot € 500 per maand mogelijk te maken voor bijstandsgerechtigden zonder korting op de bijstand en hierbij dezelfde mogelijkheden te benutten die door de gemeente Amsterdam gevonden zijn.
2. Naast de 'Amsterdamse' mogelijkheden breed en grondig op zoek te gaan naar eventuele andere ruimte om inkomsten naast de bijstand vrij te laten.
3. Bij niet-structurele bijverdiensten – die de norm van € 500 overschrijden – verrekeningsproblemen te voorkomen, persoonlijk maatwerk te leveren en mensen te ontzorgen.

Wij zijn het met u eens dat we deeltijdwerk zo veel mogelijk moeten stimuleren. Werken is gezond. Werk geeft structuur aan het dagelijks leven, draagt bij aan zingeving, vergroot zelfvertrouwen en stimuleert sociale contacten. Deeltijdwerk vergroot de kans om vanuit een bijstandsuitkering volledig uit te stromen naar betaald werk. Toch blijkt dat volledige uitstroom niet voor iedereen mogelijk is en dat het grootste deel van de deeltijd werkenden in de bijstand blijft[1]. Het financiële voordeel is echter tijdelijk. We zien mogelijkheden om met inzet van een premie te zorgen dat dit financiële voordeel wordt verlengd.

1. Bijverdienen tot € 500 per maand is niet mogelijk.
Daarom voeren wij punt 1 niet uit. De Participatiewet biedt hier geen ruimte voor (ook niet in Amsterdam). Wij passen de maximale inkomstenvrijlating toe (PW art. 31 lid 2 onder n). Deze houdt in dat uitkeringsgerechtigden gedurende de eerste 6 maanden dat zij werken 25% van hun inkomsten tot maximaal € 221 per maand mogen houden. Voor alleenstaande ouders kent de Participatiewet in aanvulling hierop nog 30 maanden een

[1] Blijkt uit onderzoek van de gemeente Nijmegen en Radboud Universiteit naar parttime werken in de bijstand (oktober 2018) en de factsheet Parttime werk in de bijstand van Divosa (mei 2019)

vrijlating van 12,5% van hun inkomsten tot maximaal € 137,94 per maand (PW art. 31 lid 2 onder r).

2. Wij hebben de mogelijkheid van een één- of tweemalige premie onderzocht.

Punt 2 hebben wij uitgevoerd. De één- of tweemalige premie van maximaal € 2.638 per kalenderjaar lijkt een manier te zijn om uitkeringsgerechtigden meer bij te laten verdienen (PW art. 31 lid 2 onder j). In het Gemeentenieuws SZW van 8 juli 2021[2] heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid echter aangegeven dat de premie niet kan worden ingezet als structurele manier van inkomstenvrijlating. De minister benadrukt ook dat de premie is gericht op arbeidsinschakeling met uitstroom uit de bijstand als doel. De minister geeft hierbij aan dat hier een individuele afweging voor nodig is. Dit hoeft echter geen onoverkomelijk obstakel te zijn: in Nijmegen hebben we besloten dat elke vorm van arbeid bijdraagt aan de arbeidsinschakeling – dit wordt ondersteunt door cijfers van bijvoorbeeld Divosa waar uit blijkt dat mensen die parttime werk doen drie keer vaker uitstromen uit de bijstand dan zij die dat niet doen.[3] Wij zijn derhalve van mening dat elke vorm van arbeid bijdraagt aan de arbeidsinschakeling en daarmee de kans op uitstroom uit de bijstand vergroot.

Mogelijke uitwerking premie

Daarom zien wij de mogelijkheid om de premie in te zetten ná afloop van de inkomstenvrijlating die is genoemd onder punt 1 in deze brief. Dat zou betekenen dat uitkeringsgerechtigden die starten met deeltijdwerk eerst 6 maanden 25% van hun inkomsten houden tot een maximum van € 221 per maand, en vervolgens één of twee betalingen van de premie ontvangen. In een tijdlijn (uitgaande van de maximale bedragen) ziet dit er zo uit:

Het toevoegen van een tweemalige premie heeft geen structureel karakter en daarmee geen effect op de toeslagen. Het zorgt er wel voor dat uitkeringsgerechtigden langer een financieel voordeel van werk ervaren.

Het invoeren van een premie in bovenstaande vorm heeft effect op de bijstandslasten. Dit berekenen we aan de hand van twee groepen:

1. De groep uitkeringsgerechtigden die de periode van reguliere vrijlating al heeft gehad en nu deeltijd werkt zonder financieel voordeel

[2] Gemeentenieuws van SZW 2021-5. https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuwsbrieven/gemeentenieuws-van-szw/2021/gemeentenieuws-van-szw-2021-5#article2

3 Divosa (2019), factsheet https://www.divosa.nl/publicaties/factsheet-parttime-werk-de-bijstand

2. De groep uitkeringsgerechtigden die is gestart met deeltijdwerk, maar nog gebruik maakt van de reguliere vrijlating.

Wanneer we ervoor kiezen de premie op bovenstaande wijze in te zetten, betekent dit een eenmalige stijging van de bijstandslasten van circa € 840.000 in het eerste jaar en een structurele stijging van circa € 240.000 per jaar in de jaren daarna. Hier is op dit moment geen dekking voor. Het toevoegen van een premie maakt deeltijdwerk in de uitkering aantrekkelijker. Wanneer meer uitkeringsgerechtigden deeltijdwerk verrichten, betekent dit anderzijds ook een daling in de bijstandslasten.

3. Wij voorkomen verrekeningsproblemen al zo veel mogelijk.

Punt 3 in de motie heeft al geruime tijd onze aandacht. Vanaf het najaar 2019 zijn wij gestart met inkomstenkorting op maat, waarbij we samen met de uitkeringsgerechtigde kijken welke manier van verrekenen het meest past bij de persoonlijke situatie. Daarnaast ontwikkelen we samen met de gemeenten Utrecht, Rotterdam en Amsterdam het Huishoudboekje, waarbij wij middels een buffer garant staan voor de uitbetaling van de uitkering bij (wisselende) inkomsten uit deeltijdwerk[4]. Dit met als doel uitkeringsgerechtigden met inkomsten uit deeltijdwerk financiële stabiliteit en zekerheid over het inkomen te bieden, daarmee de drempels voor het aanvaarden van deeltijdwerk te verlagen en inwoners te ontzorgen in het proces van inkomstenverrekening. In de komende (half)jaarbrieven Werk & Inkomen informeren wij u over de stand van zaken rondom de pilot het Huishoudboekje.

Tot slot volgen wij het project 'Simpel Switchen in de Participatieketen' van Divosa en het ministerie van SZW en de ontwikkelingen rondom de Participatiewet nauwgezet. Wij zien ook dat de bijstandsnorm soms te laag is om van rond te komen (Nibud, 2 november 2020; Goderis, 2020)[5] en zijn van mening dat de Participatiewet beperkt ruimte tot bijverdienen biedt. Als uitkeringsgerechtigde ben je afhankelijk van een ruimhartig lokaal minimabeleid om je hoofd boven water te houden. Bovendien straalt de wetgeving wantrouwen uit en is deze erg ingewikkeld, wat de drempel voor uitkeringsgerechtigden tot het aannemen van deeltijdwerk nog hoger maakt. Wanneer volledige uitstroom naar werk niet reëel is, ben je gebonden aan de bijstandsnorm en regelingen vanuit het minimabeleid (zoals de individuele inkomenstoeslag) en is bijverdienen beperkt en tijdelijk. Wij ondersteunen dan ook de intentie van de indieners van de motie, maar zijn uiteraard wel gebonden aan de landelijke wet- en regelgeving.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de uitwerking van de motie en beschouwen deze hiermee als uitgevoerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

[4] Zie voor meer informatie over inkomstenkorting op maat en het Huishoudboekje de brief aan de raad Uitwerking motie 'Verrekening bijverdiensten in de bijstand' (20 juni 2020), https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/71174270-0ac0-42e2-bf28-e7d7ff142800?documentId=cab03866-0431-4df8-baa5-589763b31e11

[5] Nibud. (2020, 2 november). Nibud: Verhoog bijstand en minimumjeugdloon https://www.nibud.nl/beroepsmatig/nibud-verhoog-bijstand-en-minimumjeugdloon/ ; B. Goderis (2020), De Nederlandse bijstand is niet toereikend, in *Streng maar onrechtvaardig, de bijstand gewogen.*

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester